

Gemeente Alblasserdam
T.a.v. Gemeenteraad
Postbus 2
2950 AA ALBLASSERDAM

Dordrecht, 7 juli 2025

Onderwerp: (vervolg) informatie voor de raad: verzoek tot bijstelling bezuinigingsopgave
Kenmerk: 20250707-1

Geachte gemeenteraadsleden,

Nogmaals veel dank voor de mogelijkheid om in te spreken en met u in gesprek te gaan tijdens de raadsvergadering van afgelopen dinsdag 1 juli jl. Zoals aangegeven hebben wij, mede op basis van gesprekken met de wethouder en ambtenaren, gewerkt aan een aantal scenario's waarmee we de aangekondigde bezuiniging in 2026 kunnen effectueren. In beide scenario's is aangegeven dat er een financieel gat te overbruggen is. We vragen u concreet om de voor 2026 aangekondigde bezuiniging van € 50.000 bij te stellen naar € 25.500. Op basis van deze bijstelling is het haalbaar om de bibliotheekvoorziening, zij het in afgeslankte vorm, in 2026 voor de inwoners van Alblasserdam te behouden.

Deze bezuiniging heeft effect op de bibliotheekdienstverlening in de volle breedte. We hebben gekeken naar het verminderen van openingsuren en professionele bemensing, minder programmeren, met name voor volwassenen, en minder budgetten voor collectie. Daarnaast hebben we gekeken naar kostenposten als huur, servicekosten en indexering van loon- en huurkosten. Maar ook naar te verwachten extra baten uit extra leden- en vrienden van-campagnes, waar we actief op zullen gaan inzetten. Al deze zaken hebben we meegenomen in onze berekeningen. Aan alle knoppen waar we aan kunnen draaien, draaien we. We komen echter niet tot een volledig dekkende begroting. Daarbij zal er bij afschaling rekening gehouden moeten worden met een daling van ledenaantallen en daarmee inkomstenderving alsook met frictiekosten.

Scenario's

In samenwerking met de beleidsambtenaar en financieel adviseur van de gemeente, heeft de bibliotheek twee scenario's uitgewerkt:

Scenario 1: bibliotheek behouden in huidige vorm:

In dit scenario stellen we onze brede dienstverlening bij, gaan we terug in openingsuren en bemensing, programmeren we minder (met name voor volwassenen) en bezuinigen we op onze collectie. Verder behouden we de bibliotheek in de huidige vorm en hetzelfde aantal m2. Hierdoor kan geen besparing op de huisvestingslasten worden gerealiseerd, waardoor het tekort € -51.500 bedraagt. Zoals hierboven genoemd hebben we hier een aantal overige kosten (indexering huur en servicekosten, indexering lonen, e.d.) meegenomen. Binnen dit scenario kunnen we een flinke besparing realiseren, maar voor het resterende tekort hebben we momenteel geen oplossing.

Scenario 2: herinrichten bovenverdieping (volwassenenbibliotheek):

In dit scenario stellen we onze brede dienstverlening bij, gaan we terug in openingsuren en bemensing, programmeren we minder (met name voor volwassenen) en bezuinigen we op onze collectie. Daarnaast wordt de bovenverdieping heringericht waardoor er ruimte ontstaat voor eventuele andere huurders die het concept van de Rederij versterken. De bibliotheek zou in dit scenario de benedenverdieping blijven huren en er zou naar mogelijkheden worden gezocht om de collectie op de eerste verdieping te behouden. Een verlaging van de huurkosten zou een aanzienlijke besparing opleveren. En eventueel mogelijkheden bieden voor de Rederij. Tegelijk zou de volwassenencollectie behouden kunnen blijven. Een belangrijk punt, want in Alblasserdam wordt er veel door volwassenen geleend en gestruind in de collectie. Ook in financiële zin is behoud van deze collectie van belang: de contributies van volwassen leden in Alblasserdam dragen jaarlijks € 60.000 bij binnen de begroting. Dit bedrag zal naar verwachting aanzienlijk dalen op het moment dat een groot deel van de volwassenencollectie zou verdwijnen. Dit (voorkeurs)scenario zou een resterend tekort van € -24.500 betekenen voor 2026.

Decentralisatie-uitkering

Het Rijk benadrukt de meerwaarde van de bibliotheek. Daarom wordt er vanaf 2025 structureel geïnvesteerd in het fysieke bibliotheekwerk en is er vanaf 2025 een decentralisatie-uitkering vanuit het Rijk beschikbaar. Deze is nadrukkelijk bedoeld voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel en is bedoeld om gemeenten en bibliotheken voor te bereiden op de zorgplicht. Gemeente Alblasserdam kiest ervoor om deze (niet geoormerkte, maar expliciet) voor het bibliotheekwerk bedoelde financiële impuls, niet toe te kennen. Het betreft hier structureel door het Rijk toegekende middelen om als gemeente toe te kunnen groeien naar een robuuste bibliotheek.

De decentralisatie-uitkering, € 100.000 per jaar, is helpend bij het opvangen van het reeds ontstane tekort en bij het herstellen van het exploitatietekort dat de komende jaren fors zal oplopen. Door de inzet van deze decentralisatie-uitkering wordt de gemeente geholpen met het oplossen van het op dit moment bestaande exploitatietekort. De decentralisatie-uitkering 2026 kan gedeeltelijk worden ingezet, om de aangekondigde bezuiniging te verlagen.

Zorgplicht

Vanaf 2027 geldt in de Bibliotheekwet een zorgplicht. Het Rijk wil hiermee in voorzien dat gemeenten het bibliotheeknetwerk versterken. Naast de wettelijke bepalingen in de Wsob, ontwikkelt de VNG een bijbehorend normenkader. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is, dat de huidige dienstverlening van bibliotheken per gemeente als vertrekpunt geldt en behouden dient te worden. En dat er, onder andere met de beschikbare Rijksgelden, de komende jaren toegegroeid kan worden naar een robuuste bibliotheekvoorziening. Voor een gemeente met circa 20.000 inwoners zoals Alblasserdam, geldt een richtbedrag van € 22 per inwoner. De aankomende wijziging van de Wsob schrijft voor dat gemeenten een toekomstgericht beleidsplan maken in samenwerking met de bibliotheek om daarin uit te stippelen hoe die voorziening kan worden gerealiseerd.

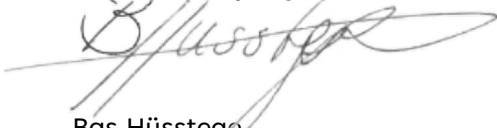
Gemeente Alblasserdam is met de huidige bibliotheek dicht bij de gestelde eisen van de zorgplicht in de nieuwe Bibliotheekwet. Hier nu op bezuinigen doet afbreuk aan wat is opgebouwd. Met het oog op de Zorgplicht zou daarmee sprake zijn van kapitaalvernietiging.

Verzoek

Met deze brief verzoeken we u om de aangekondigde bezuiniging in 2026 terug te brengen van € 50.000 naar € 25.500, gezien het resterende tekort (zie scenario 2). Deze afname kan worden bekostigd doordat de gemeente in 2026 € 100.000 (decentralisatie-uitkering) ontvangt vanuit het Rijk ten behoeve van de openbare bibliotheken. Dit verzoek doen we mede namens alle inwoners van Alblasserdam, wiens reacties u in de vriendenboeken die we u hebben overhandigd, heeft kunnen inzien.

Mocht u vragen hebben over deze brief, dan nodigen wij u van harte uit contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Bas Hüsstege
Adjunct-directeur